

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 forint.
Félévre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacsek Pál ügyvéd irodájában,
hova a lap szellemi részét illető
kérdések és a pénzküldemé-
nyek is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE
a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre
van beosztva. Egy hely ára 90 kr.
Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr.
Bérmertetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el. Kéziratok
vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁR NAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

A REGALE BÉRBEADÁSA UTÁN.

IV.

Miután elsoroltuk a regale megváltása, a tófenéki és kurcaréti földek megvétele által mely előnyökben részesülend jövőben lakosságunk; miután kifejtettük és bizonyítottuk, melyek lesznek az erkölcsi testületnek a közel jövőbeni bevételei, megígértük, hogy a 20,000 frtnyi bevétellel szemben, mennyi lesz állandó kiadásunk feltétlen, mily valószínű és lehetséges költségek merülhetnek föl, — szintén előadjuk, s ezt az alábbiakban tesszük.

Ki kell azonban emelnünk e helyütt is, hogy míg a bevétel és illetőleg a jövedelemnél a jelenlegi — főleg a haszonbérbeadott földeknél — csekély eredményeket vettük számításunk alapjául, addig a kiadásokat lehetőleg olyképp állítjuk össze, hogy kevesebb kiadásunk lehet ugyan, ámde a valószínűség szerint több kiadásunk nem leend.

Nem hagyható említés nélkül ama körülmény sem, hogy míg a kiadási tételek legnagyobb összegét képező évenkénti törlesztési hányad által nemcsak a 225,000 frt. kamatja, — de a tőke is törlesztetik és így a vételár is fizettetik, illetve törlesztetik, addig a megvásárolt földek, a megváltott regale jog élnyészhetlen jövedelmi alapot képeznek, oly alapot, mely évszázadok multával is csak mindig nagyobb és fokozottabb jövedelmet nyújtand és pedig azon arányban, melyben lakosságunk számszerűleg gyarapuland; — melyben népünk munkássága és munka szeretete növekedni fog; melyben idők multával a község forgalmi eszközévé fejlődni fognak.

Elsősorban állandó kiadásunk leend az évi törlesztési hányad 14062 frt 50 kr.

ehez hozzáadandó a tófenéki és kurcaréti földek adója és rétszárítási költsége	1900 ft.
pénztárnok fizetése	300 ft.
csősz fizetése és járandósága	350 ft.
épületek, hidak, utak fentartása évi átlag	500 ft.
előre nem látható kiadások	450 ft.
összesen	17562 frt 50 kr.,

ugy, hogy jelenben is marad tiszta hasznul 2000—2500 frt.

A fenti összeállításra azonban következő megjegyzéseket kell tenünk: az évi 1900 frt állami adó és rétszárítási költség csak hozzávetőleges, amennyiben az adó

ugy a regale, mint a földek után eddigelé jórésben Sövényháza községben fizettettek és azon földek adója még nem számoltatott el és pedig az okon, mert a község tulajdonul megszerzett földeket adófizetésre Mindszenthhez akarja csatolni, ez pedig még eddig keresztül vihető nem volt. — A rétszárítási költségek sem állapíthatók még meg végleg, — de a vett földek nagy részére, még egyáltalán ki sincs róva az ártéri költség, — hisszük és reméljük, — de tudjuk is, hogy egy hold után fenti címen 1 frt és néhány krnál több nem esik és így az előirányzott 1900 frt a felmerülendő szükséglet több, mint fedezi.

Miután a váltási pénztár kezelője valószínűleg mindenha a község II-od bírása lesz, a 300 frttal számadásba felvett pénztárnoki állásnál is lesz megtakarítás ép úgy, mint a csősz fizetése sem igénylendő 350 ftot.

Az épületek fentartása a regale bérbeadási szerződések szerint bérlők kötelessége. Aki ismeri a megváltott regaléval járó épületeket, tudja, hogy azok mind szilárdan építve és hahogy most jó karba hozatnak éveken át nagymérvű javítást nem fognak igényelni; hidunk mai nap csak egy van, lehet, hogy évek multával szükségessé lesz még egy hid és egypár kis átjáró, — ámde e kiadások számba alig vehetők és a 450 frttal előirányzott, előre nem látható kiadásokat föl nem fogják emészteni.

Vannak mostaniság oly költségek, melyek vissza nem térők, ilyenek a 225000 frtos kötvény bélyegilletéke, a 145 ezer frtos bekelezési százalék, az adásvétel ügylet illetéke, egyenértéke és százaléka, — a földek felmérése és parcellázásával járó költségek és kiadások, de bár ezen összegek tetemesek is, fedezetüket nyerik időleg az óvópénzekből, — a haszonkülömbözeti összegben és a már takarékpénztárban kezelt összegek kamataiban.

A földmérés és készitendő földabroszra alkalmilag visszatérünk.

Jelenben elmondhatjuk, hogy Mindszent községe a regale megváltása és a földek megvétele által oly vagyonnak jutott birtokába, mely önmagát mig kifizeti, évenkénti hasznot is eredményez.

Rajta föl! — dolgozzunk vállvetve községünk előnyére, iparkodjunk a kínálkozó alkalmat megragadni, hogy jószágtenyésztésünket emeljük — munkaerőnket czélszerűen felhasználjuk és akkor eljövend azon idő, midőn Mindszent lakossága ismét jólétben élő, megelégedett munkás nép leend! Adja Isten, hogy úgy legyen!

TANITÓINK.

II.

De van még más oldala is a dolognak. — Mint jeleztük, ma sokat kívánnak egy tanítótól; a tanulmányokban, — mondhatni — magasabb kiképzést nyer; a tudományok sokféle szakával megismertetik, s így mi természetesebb, mint az, hogy különféle igényeket gerjesztenek fel benne, s tény, hogy több igényeinek is kell lenni a mai kiképzetés mellett, mint valaha a tanítóknak voltak. — Így egyebeket nem említve, hogy a tanító a korral haladhasson, megilletné őt egy napi lap, hogy a szakmája körül felmerülő javításokat, újabb rendszereket és szakférfiak vívmányait megismerhesse, szüksége volna legalább is egy jó szaklapra, de miből mindezt fedezni? Ha csak a »Néptanítók Lapja«-t nem tartjuk egyaránt politikai s szakközlönynek? de ugy ismerjük e lapot, hogy — gyöngéden szólva róla, — bizony! bizony! alig pótol valami hézagot.

A főbaj, mi a tanító rossz díjazásából származik, az, hogy az iskolának okvetlen szenvednie kell. — A ki tanítással foglalkozott, igen jól tudja, hogy ha azt akarjuk, hogy a tanítás, nevelés a várakozásnak megfelelően, kell, hogy a tanító odaadó lélekkel, derült kedélyvel, óriás türelemmel birjon; már pedig, megkövetelhetjük, e joggal mindezt azon tanítótól, kinek mindennapi kenyér kérdése, családjának szomorú helyzete lebeg mindig szeméi előtt; ha a megélhetési gondok foglalkoztatják még az iskolában is? ha a helyett, hogy vidáman járna-kelne a kis generáció között, komor és desperatus helyzetét érezteti kis növendékeivel is?

Tanítókat képezni, fölgerjeszteni bennök az igényeket, de nem gondoskodni módokról és eszközökről, hogy ez igényeiknek csak némileg is eleget tehessenek: ez nem más, mint, — bár szelid alakban, — egy neme a zsarnokságnak.

Régi közmondás: »Quem dii odere, paedagogum fecere« — kit az istenek gyűlöltek, tanítóvá tették. — Csakhogy nem abban kulminál e közmondás igazsága, hogy koplaljon is a tanító, hanem igenis abban, hogy tanítónak lenni: áldozat, még pedig áldozat akkor is, ha a legtisztességesebb anyagi viszonyai vannak.

Tagadhatlanul szép dolog végre, ha szóbeli elismeréssel adózunk tanítóinknak; mert várakozásunknak megfelelően. Nagy Sándor is méltatta valamikor Aristoteles fadorozásait, midőn kijelentette, miszerint töb-

bet köszönhet tanítójának Aristotelesnek, kitől neveltetését, mintsem apjának Fülöpnek, kitől életét nyerte; elég belbecscsel bírnak ugyan e szép hangzású dicséreték és elismerések, feltétlen becsüek azonban csak akkor lesznek, ha oly anyagi helyzetbe juthatnak tanítóink, mely állásuk s fáradozásuknál fogva őket megilleti.

Óhajtjuk, hogy a Szegeden szőnyegre került életbe vágó indítványt magáévá tegye kormányunk is, s azt érvényre emelni kitelhetőleg iparkodjék. Ezt kívánja néptanítóink érdeke, de ezt kívánja a tanügy fontossága is.

A SOROZÁS.

Az eddig megjelent közleményeink után ma már foglalkozhatunk a sorozás eredménye silányságának okaival is. Csak azt jegyezzük meg, hogy, bár sorozó járásunkban Szegvár község áll a hadképesség tekintetében a legutolsó helyen, az ottani speciális helyi viszonyokkal tökéletesen ismerősek nem lévén, e szempontból bírálatot nem mondhatunk, hanem amennyiben az ottani általános természetű bajok azonosak a miénkkel: e tekintetben azt is együttesen tárgyaljuk.

Némi vigasztalásul legyen mondva Szegvár községnek, az ő hadképessége, bár e járásban a legrosszabb, mégis jobb a szentesinél mert míg a szegváriak közül minden 11-ik hadköteles, tehát 9%, Szentesen már minden 15-ik hadköteles, tehát nem is egészen 7% volt alkalmas.

A sorozás silány eredménye csak a múlt és a folyó évi sorozáskor lépett föl, az előtt türehető volt az állapot, sőt néhány évvel előbb, kitünőnek volt mondható.

Hivatkozhatnánk a szomorú emlékeztető 1863-ik évre; mert a statistika kétségbevonhatlanul és meggyőzően bizonyítja be, hogy az inséges években nemzettek satnya testűek s számbelileg is hátramaradnak a jó esztendőben nemzettek mögött. Hogy az 1863-ik évi inség nyomai meglátszanak a múlt évi, a folyó évi sorozáson, az kitűnik abból, hogy az 1863-ik évben született s a folyó évben a III-ik korosztályban felhívott hadkötelesek közül, különösen a mi mindszentieket illeti, majdnem oly % soroz-

tatott be, mint az első korosztályból és jobb volt, mint az inséges évet követő 1864. évi születettek közül állott II-ik korosztály. Pedig ennek a III-ik korosztálynak, mely ezuttal már harmadszor állott vizsgálat alatt, a javát kiszínelték az 1883. és az 1884. évi sorozásokon, s mégis oly erős volt, hogy abból minden 6-ik ember besoroztatott. A főhiba tehát nem is annyira a III-ik korosztályban, mint inkább az I., de különösen a II-ik korosztályban rejlik.

Az 1863-ik évi inséges esztendőnek tehát kétségtelen behatása volt a sorozás silányságára, mert hiszen ezen inséges év kihatással volt még nem csak az 1864-ben, de az 1865. tavaszán születettekre is.

Ne áltassuk azonban magunkat azzal, hogy csupán az 1863. évi inség az okozója a silány sorozási eredménynek, hanem okozója a nagy mértékben elterjedt pálinka ivás és a szegénység.

A szegénységben, a nyomorban élőknek, a ki nem táplálkozhatik jól, nem lehet erős sarjadéka; az éhséggel küzdő anya nem hordozhat méhében életerős magzatot; a silány táplálékkal élő anya emlőiből nem szívhat a csecsemő életerőt; az éhező gyermek nem fejlődhetik életerőssé. A pálinka ivástól leginkább, de részben a szűken nyújtott élelem-től is, testben elsatnyult, lélekben eltompult apa nem nemzhet egészséges gyermeket; a megélhetés nehéz gondjai alatt roskadozó, a mód nélküli phisikai munka kifejtése által összetört testű apának nem lehetnek testben, lélekben erős gyermekei.

És, ha végig nézünk népünkön, szomoruan kell bevallanunk, hogy annak a nagyobb része valószínűleg szegény, hogy csak elenyészőleg csekély azok száma, kik a megélhetés nehéz gondjaival nem küzködnek, hogy munkabíró férfainknak legalább 40% a testet őröl földmunkával: kubikolással foglalkozik, oly munkát végez, mint hajdan a sáncmunkára ítélt gonosztevők teljesítettek. S ma nap-ság már nemcsak az érett koru, testben tökéletesen kifejlesztett férfiak, de a serdülő fiatalok, sőt a növendék gyermekek is, kiknek még iskolát kellene látogatniok: foglalkoznak e nehéz munkával.

No, hogy ez a munka összetöri a legerősebb férfit is, hogy ez a munka a serdülő fiatalokat, s még inkább a növendék gyermekeket testi épségükben tönkre teszi: fejtegetni is fölösleges.

A ki a dolgokat figyelmesen szemléli, az a szegénység és a pálinka ivás között tökéletes összefüggést talál. Mentől szegényebb valamely nép,

annál inkább neki adja magát a pálinka ivásnak. És ez annyira természetes, a laikus által is oly könnyen fölfogható valami, hogy minden bővebb magyarázat csak fölösleges volna. Csupán arra utalunk, hogy a pálinka, mint több szesz tartalommal bíró, az idegekre gyorsabban hat, mint a kevesebb szesztartalommal bíró sör, vagy bor. A ki pedig általában szesz italokkal él, annak az szükséges, hogy az ital idegeire hasson.

Már most a pálinkával majdnem egyenlő drága, sőt sokszor drágább sör és borból, mint kevesebb szesztartalmu italból sokkal több kell, hogy az idegekre hasson, mint a pálinkából. — Ennek következtében a szegénység inkább hajlandó a pálinka ivásra, mert aránylag sokkal, lehet mondani 70%-al olcsóbban kapja, mint a bort és sört. Arra természetesen nem gondol, hogy a pálinka testben, lélekben egyaránt megöli; csak hasson az ital idegeire, ő célját érte.

Tekintetes szerkesztőség!

Mindszent, 1885. június 4.

A „csongrádmegyei (alföldi) tanító egyesület“ 1884—85-iki közgyűlése, (megtartott Szegeden 1885 év május hó 29 és 30-ik napjain a szegedi ipartestület házában nagyteremben.)

Csongrádmegyei tantestülete ismét megmutatta, hogy tud lelkesülni, hogy tud helyt állani ott, ahol a tanügy magaslatos célja jön kérdésbe. — Nagy számmal jelentek meg a csongrádmegyei tanítók az ideai közgyűlésen.

S amily örömmel gyűltek a munkásság és szorgalom előmozdítását célzó tanácskozássra, ép oly gazdag tapasztalatokkal és jó emlékekkel távoztak Szegedről.

Becsés lapjuk szűk tere azonban nem engedi, hogy a gyűlés egyes mozzanatairól bőven referálhassunk, tehát csak a legszükségesebbre szorítokunk. A gyűlésen megjelent mintegy 150—170 tanító s tanítónő, ugyszintén több tanügybarát. A közgyűlést Nagy János egyleti elnök szép magvas beszéddel nyitotta meg, buzdítván a tagokat továbbra is a tanügy terén való hasznos munkálkodásra.

Ezekután következtek: a felolvasások, melyek élvezetes eszmecsere adtak a tag uraknak alkalmat.

Felolvasásokat tartottak: Kovács István szegedi tanító: a „Leányok tornatanításáról.“ Sziklai Farkas Mária szegedi tanítónő: „Miként neveljük

dig a leányka kétségtelenül a jeges széltől kapta.“
„Ne rontsa le illúsiomat, nagyságos asszonyom!“

„No, hát mesélje tovább!“

„Elértem utazásom célját, de nyugalmam elveszett s már másnap visszamentem oda, hol szép ismeretlenem elhagyott. Hosszas keresés után a véletlen nyomába vezetett s így ismét találkoztam vele.“

„Akkor hát feltárta szívét?“

„Nem, nagyságos asszonyom, mert nem beszélhettem vele egyedül, de úgy intéztem a dolgot, — hisz a szerelem találekönnyá tesz, — hogy szépen csak maga értette, mit akarok és milyen kitörölhetlen ama benyomás, melyet reám gyakorolt!“

„Ez finomul szót terv s jó vitetett keresztül! Van-e a kisasszonynak sok pénze, hisz ez katonatisztnél lényeges kellék.“

„Arra nem tekintek, nekem elegendő vagyonom van.“

„No ez derék gondolkodásra mutat; rendszert a fiatal emberek a mammont keresik.“

„Mi hiányzik még, hogy a dolog tisztába hozassék?“

„Az imádottali megbeszélés és a szülők beleegyezése.“

„A szülőknek bizonyára nem lesz kifogásuk, — ön derék, nyílt szívű fiatal embernek látszik.“

„Tehát nagysád részemen áll? Kiván-e szerencsét?“

„Igen, igen!“ s szívélyesen nyújtotta kezét, melyet én hálásan ajkaimhoz szorítottam.

TÁRCSA?

Alvó kicsikém.

Szenderegsz mellettem
Én aranyos lelkem
Habfehér vánkoston,
Hónál fehérebben.

Liliom kezeden
Nyugszik szép fejcskéd,
Homlokod márványát
Hajszálid ellepték.

Hófehér arcodon
Kivirul két rózsa,
Míntha tiszta hóra
Rózsa volna szórva.

Jobb karoddal engem
Tartasz átölelve,
Mely úgy szorít néha
Lázasan, remegve.

Lehajlok föléd
Vigyázva, vigyázva,
Ugy figyelek szíved
Dobogó szavára.

Elhajtom fölűled
Az éji lepéket,
Mik szárnyverésükkel
Fölebbresztenének.

Titkon elállítom
Az óra ingáját,
Hogy ketyegései
Almodat ne bántásák.

Örködöm feletted
Vigyázva, csendesén,
Mert tudom, hogy rólam
Almodol édesen . . .

Móra István.

LEÁNYNÉZŐBEN.

— Elbeszélés. — Németből. —

Vége.

„Nösülni!“ A hölgy arca kétszer oly nyájas lett, mert hisz a legöregebb nő is felmelegedik, ha házasságról, szerelmi historiáról van szó.

„Igen, legalább reményem! Rövid idővel ez előtt vasuti kocsiban találkoztam egy kecses, szende, szerelemre méltó okos, szóval elbájoló leánnyal.“

A hölgy tüzes ecsetelésemnél elmosolyodott.

„Kezdetben, mint általában szokás, az időjárásról beszélünk, nagyon hidegszél fújt. A leányka oly érdeket keltett bennem, minőt más nő sohasem volt képes felköltetni. Mikor a bájos teremés a kocsiból kiszállott, tűz és láng voltam.“

„A kisasszony csak meg volt elégedve utitársával?“

„Ugy hiszem igen, mert midőn elváltunk, könnyek csillogtak szememben.“

„No hallja, ön tuloz. Csak az a jó, hogy Podbielszky szerkesztette a haretéri híreket és nem ön, mert különben nevezetes dolgokat olvastunk volna. Könnyek ily rövid ismeretség után!“

Hisz én is tapasztaltam már valamit! A nedves szemeknek bizonyára erős nátha volt oka, — ezt pe-

leányainkat." Ismét Kovács István: „Az írva olvasásról“ Sági Lázár szegvári tanító: „Az egészség-tanításáról, tekintettel a falusi osztatlan népiskolában.“

Továbbá: Szakál Illés szegedi tanító tartott igen sikerült felolvasást a „tanítói fizetések minimumáról.“

Minden egyes felolvasónak köszönet szavaztatott és méltán; mert tagadhatatlan, hogy mindnyájunknak igen élvezetes órákat szereztek.

Telát csak munkálkodjunk, mert a kitűzött cél felé csak úgy haladunk, ha lesz közöttünk összetartás, egyetértés, akkor egy évtized múlva eljutunk a rég ohajtott célhoz; akkor Magyarország 20—22000 tanítója nem fog panaszkodni többé, hogy nincs állása, nincs jövője, hanem tisztességes, gondnélküli állásban csak egy szent cél vezérlendi az egész tanítói kart:

„A hazának hü, hasznos és dicső fiakat nevelni, kik édes hazánkért tenni képesek legyenek.“

K—r.

A budapesti magyar dalcsarnok.

Azt mondják: a jó pap holtig tanul meg, hogy: nyugta után dicsérd a napot. Két nagy igazság, s alkalmazható mindenre.

Ime, én a múlt héten elmentem hazánk édes szívébe, hogy ifju szép Budapestünket és a hamar nagyhirűvé lett magyar országos kiállítást szívem szerint megcsodáljam és mikor már betelt a lelkem ezerféle gyönyörűséggel, s majdnem sóbálványnyá bámultam magamat a városban és a városligeti tündérbertben látottakon, ekkor, egy heti szünetlen kóborlás után, kifáradtam, a mesés dolgokon elálmlkodva, a sok fénytől és művészettől szédületes álmodozásba ringatva, egyszer megálltam egy zajos utca sarkán és ott a nemrég épült magyar dalcsarnok színes hirdetése öltött káprázó szemembe.

El sem olvastam, mi mindent ígér, úgy el voltam telve nemzeti büszkeséggel, önérettel, hogy hazafias buzgóságomban elég volt a magyar vállalat címét olvasnom, s rögtön elhatároztam, hogy megnézem.

Magyar dalcsarnok? — Ej, mit! Pártolni kell mindent, ami magyar! Ez hazafias kötelesség! Oly sok kudarc után ismét egy lelkes kísérlet, melynek a főváros magyarosításában derék missziója van: itt szoruljon háttérbe a nagy várakozás, a műélvező

„A kisasszony részéről persze nem várhatom a szerencse kívánatot. Nagyon hálás volnék, ha csak szívében kívánná is, hogy tervem sikerüljön.“

Brumhilda nyugodt méltósággal alig észrevehetőleg hajtotta meg fejét. Néhány perc multával a vonat megállt, — tiszteletteljesen bucsut vettem az orvosnétól és kísérőjétől.

Másnap délelőtt az igazgatóéknál ujabban tisztelegtem és jó jeltől vettem, mikép — bár milyen elpirulva, — Éva nyitott ajtót.

Milyen szende és bájos volt Éva övei körében! Ezután mindennapos vendég lettem Melliennéknél és Évát mindinkább oly nőnek tanultam ismerni, mint minőt nőmtől ohajtottam. Végre alkalmam volt Évának szerelmem bevallani, bocsánatáért esedezhetem; ő megbocsájtott és a szülők engedelmet kinyervén, Éva, menyasszonyommá lett.

„Angyalom,“ sugám neki, „szabad-e a szülőknek bevallani, hogy nem először érintem ezen szép ajkakat?“

„Az Isten szerelméért ne! Akkor nekem is be kellene vallani, hogy az ablakot én törtem be,“ rebegett ő elfordulva.

„Maradjon tehát ez gyengéd titok, szép emlék közöttünk.“ . . .

De ma, esküvőnk évfordulóján és miután kedves feleségem — épen, mint azt a jó nagybácsi megjósolta, — „nekem a földet paradicsommá változtatja,“ tudják meg mások is, hogy voltam én leány-nézőben.

Fordította

BECKER NÁNDOR.

érezek követelődése, itt hazafinak kell lenni mindennek fölött! Így gondolkodtam s eszembe jutott a régi jó Komló kert, meg a Belezna . . . Istenem, hányszor dupláztam meg ott a taksát, mikor a magyar muzsa kiéhezett papjait s papnőit és szálmass vergődéseiket megláttam. Aztán meg, mi tagadás, nem zúgok-e a megyei gyűléseken elégszer hazafias dörgedelmeket a bizottsági tagok bedugott fülebe s otthon névnapkor, disznótoron és más ily hazafias alkalommal, nem hangoztatom e folyvást, hogy: „a haza minden előtt?“ Egy szó, mint száz, — elmegyek a magyar dalcsarnokba a legkisebb igény nélkül, csupán jámbor, türelmes, nagylelkű — hazafiságból.

S mekerestem a dohány utca 4 ik számú házat, melynek homlokán a dalcsarnok kivilágított cégére jelezte, hogy jó helyen járok. Jegyet váltottam és beléptem az első udvarra . . . Kőhalmaz, hordók, szekerek, szerszámok . . . no, a dalcsarnok bizonyosan valamelyik sarokba van eldugva, — hazafiságom, segíts! De, ni, az udvar végén egy ősz szolga megállt és kéri a jegyemet . . . és egy vasajtót tár föl előttem.

Áh! . . . áh! . . . csak hogy el nem állt a lélegzetem. Mind kép!

Gyönyörű, nagy, szeilős, cserjés kertbe léptem, melynek közepén óriási csarnok festett oszlopai emelkedtek, dőleget tartva a magyar dalcsarnok nagy tetőzetét. Körül szökőkut, bokrok, lombosfák közt diszes kerek asztalok, két karcsu sá torpáholy, oldalt két sor zárt páholy, pompás szinpad, humorisztikusan festett szép függöny, jó izlés, tetszős alak . . . áh, áh ez igazán kedves hely! Ugy látszik, nem bánom meg, hogy — hazafi vagyok.

Letültem. Finoman öltözött inas állt elém, nemzeti kokárdával a fején, s étlappal kínált. Végig néztem. Lám . . . jó és változatos összeállítás és — feltűnően olcsó árak! No, bizonyosan rossz lesz minden! De megint csalódtam. Ugy megvaesoráltam, hogy leggurmánabb esperes barátom asztalánál se lehetett volna különben. De hiszem ez mesés! Voltam én (szégyen biz az!) a német zengerájokban is; de ott valósággal nyuznak s borukat, ételeiket négy napig is megfekszi az ember! Itt meg zamatos bort ittam, kitűnő sültet ettem, rá jó hazai sajtot . . . s egy garassal se került többbe, mint bármely tisztességes vendéglőben.

Ezalatt a zenekar a Hunyadi László nyitányát játszotta. Milyen zenekar! Micsoda karmester! Akármelyik színházba beillenék.

Kezdett melegem lenni. Ez a Solymosi Elek, ez a jeles művész, úgy tetszik, még se azért feketett be a diszes magyar dalcsarnokba sok ezer forintot és 60 tagból álló személyzetet, magyar, francia, angol, román éneklő, előadó és táncoló művészeket és 18 tagból álló kitűnő zenekart sem azért szerződtetett, hogy látogatóinak pusztán csak hazafias elnézésére, hazafias nagylelkűségére számitson!

Meg is győződtem én erről csakhamar, de ne kívánja senki tőlem, hogy pontról pontra elmondjam, mi ragadott el! Csak annyit mondhatok, hogy egyik meglepetésből a másikba estem. Végül már szerettem volna az összes jelenvoltakat sorba ölelgetni örömben!

A rendkívüli változatosság a művészi elrendezés, az egészen előmlő egészséges szellem — mind azt bizonyítja, hogy Solymosi Elek művészi ambíciója és hazafias törekvése teljes tudatával, jeles avatottsággal és alapos ismeretekkel fogott nagyon szép feladata megoldásához.

A magyar dalcsarnok személyzete valóban kitűnő.

Karmestere Erdődi János, elsőrangú zenei erdő, aki pompásan dirigál és sok izléssel tanítja be jó zenekarát, Bokor József a derék, szakavatott művezető, egyuttal igen jeles komikus; Dobocsányi Gyula, a vidék egyik legismertebb fiatal színésze, kacagató kupló-énekes és nagyszerű zsáner színész, Lengyel József, szép hangú népénekes; Nagy Jakab ügyes tilinkó virtuóz és Jeszenszky Lajos, a szép balletkar mestere, tüzzel, bájjal, kedélyesen rakja a táncot. A női énekkar meglepő összhanggal énekel és gyűjtő dalait el is játsza, a mi még nagy színházaknál is nagy, szenzációs tünemény

lenne. És a női magán-szereplők mind képesek ki-elégíteni a fölsigázottabb várakozást is. Dally Lujza igazán mosolygó francia énekesnő, igazi francia elegancia jellemzi énekét, ruháit, mozgását. Versenyháza a magyar Berzsényi Blanka, aki egyenlő kedvességgel és bájjal dalolja a magyar és francia verseket. Schiff Sarolta, Beke Lilla s a többiek szintén emelik a személyzet értékét, melyet megkoronáz a művész igazgató művésznő neje, Solymosiné, a társulat primadonnája. Ezekhez csatlakozik a négy román énekes leányka, kik közül a legkisebbik 6 éves s magyar népdalaival zajos hatást, rendkívüli tetszést arat.

Legutoljára Ira Paine t, az amerikai műlövő kapitányt említem. De már aztán annál mesebb csodát igazán soha életemben nem láttam.

Ira Paine lelővi arany órájáról a diót, anélkül, hogy az órának baja esnék; lelő két tüvegolyót, melyeket ő maga egyszerre dob a levegőbe; lelő egyetlen fegyverből anélkül, hogy újra töltené — egymásután 16 tüvegolyót 16 másodperc alatt; át-lövi az élére állított papirost, lelővi ragyogó szépségű nejeének fejéről a diót menetközben stb. Egy szóval Ira Paine elhomályosítja a mesék, legendák nagy hőseit, mert ily csodás dolgokat még a legmerészebb képzelet sem bir alkotni, mint amit Ira Paine a valóságban szemünk láttára megeselepszik.

Mit írjak többet! Solymosi igazgató a világ mindenféle művész ritkaságait, ezermestereket, művészeket, táncosokat és rendkívüliségeket sorba szerződtet; kitűnő borokat, kitűnő konyhát tart, sok oldalú előadásaival este 8 órától éjjelig szakadatlan egymásutánban a legszórakoztatóbb élvezetet, mulatságot nyújtja. Azt mondom tehát, hogy nincs szükség semmi hazafias buzgóságra, a dalcsarnok magamagáért megérdemli a legnagyobb pártolást. Aki Budapesten jár, okvetlenül menjen el a magyar dalcsarnokba, kellemesebben nem töltheti estéjét sehol! A budapesti magyar dalcsarnok a legkedvesebb s legjobb családi mulatóhely!

MÉHES MÁTYÁS.

Világfolyása.

A hét kétségkívül legnevezetesebb politikai eseménye az angol kormány bukása. Az angol alsó házban e hó 9-én jelentette be Gladstone, az angol miniszterelnök, a kormány lemondását, melyre pénzügyi kérdések birták, miután a kért hitelt a képviselő ház nem szavazta meg. — Az angol minisztérium s különösen annak feje: Gladstone bukásán alig lehet csodálkozni s a világ inkább azon csudálkozhatott, hogyan tarthatta magát eddig is azon minisztérium, mely az egész angol közvélemény ellenére ült azon a helyen, mely nem volt méltó hozzá s mely Anglia érdekein oly nagy és kiköszörülhetlen csorbát ejtett. Az új minisztérium nem alakult ugyan még meg, de azt hiszik, hogy annak új feje Salisbury lord lesz.

Az angol-orosz viszály rendezése, bár Oroszország nem lép föl újabb követelésekkel, még mindig napirenden van s lehet mondani, a tárgyalások a legnagyobb keserűséggel folynak, s mint az előjelekből itélni lehet, a végleges megállapodásig még hosszabb idő fog elmúlni. — Dacára a béketárgyalásoknak, a két fél mégis folyton élcsiti a fegyvereket s a háboru esetleges kitörhetésére minden lehető előkészít, nehogy a tárgyalások balkiütése esetén készületlenül találja a két állam hadseregét. Így az angol kormány, mely már a béke tárgyalások folyamán 11 millió fontnyi sterling hitelt kért a képviselőháztól, most azzal áll elő, hogy neki 9 millióra okvetlen szüksége van, s azt azonnal bocsássák rendelkezésére, különben így meg amugy lesz. — Viszont Oroszország is, bár kevesebb lármával, mint eddig, folyton készülődik a felveendő nagy háborura, s Közép-Ázsiában már annyira előre haladt, hogy többé alig képes magát féken tartani. — Ime, a nagy garral

hirdetett béketárgyalások eredménye. — Tehát mégis csak puszkaporos a levegő s csak az a kérdés, mikor vet lobbót?

Szudánban is ugyan furcsa dolgok történnek. Anglia, melynek fegyverét a fölkelők annyira beszennyezték, elhatározta Szudán kiürítését és hogy többé nem bánja, akármit tesz is a fölkelő vezér az angol alattvalókkal. Az angol csapatokat előbb haza akarta szállíttatni, most meg azt írják, hogy ez nem lehetséges, elküldik azért őket Alexandriába, hol pedig éppen nincs rá szükség. Hát biz ez egy kissé furcsa, hanem eléggé érthető, ha jól értelmezzük az angol habozó politika működését. — Anglia tehát fölhangy a szudáni hadjáratral s a fölkelő vezért nem üldözi tovább. Miért? Az a sok vérontás, annyi jeles katona feláldozása, fáradtság és pénz nem érdemlik meg, hogy méltóan bűnhődjék azon ember, mely annyi bűnös cselekménynek okozója volt? Ámde a történetek és történendőkért Anglia lévén felelős, nekünk kevés beleszólni valónk van a dologhoz; Anglia lovat adott a máhdi alá s ő ezen lovon még bizonyára sokáig fogja üldözni ellenfelét annyival is könnyebben, miután a csapatok kivonultak a fölkelés színhelyéről. — Fel kell említenünk e helyen még azt, hogy az angol katonasággal együtt az európaiak is, melyek között igen sok magyar van, szintén oda hagyták Szudánt s Egyiptomba menekültek, ha ugyan ott is elég biztonságban lesznek. Az egyiptomi lapok őszintén sajnálják, hogy az európaiak kivándoroltak a szudáni városokból, kiknek az fáj legjobban, hogy el kellett hagyniuk szeretteik sirjait, melyek majd a fanatikus csöcselék kénye kedvére lesznek bizva. Egy dongolai görög kereskedő éjnek idején ásatta ki egyetlen leánya csontjait s rejtette el egy sziklahasadékba, hol nem akadhatnak rájuk a szudániak. Az európaiak közül többen magukkal vitték drága emlék gyanánt halottjaik sirköveit.

A francia-kinai viszály közeledik a végbefejezéshez. A béke tárgyalások Franciaország és Khina között már csaknem befejeztek s a tonkingi terület kiürítése szintén folyamatban van.

Törökország különböző részeiből nyugtalanító hírek érkeznek, melyek a porta törekvései ellen, s az országtól leendő elszakadásra irányulnak. Így Macedonia és a bolgár határszélek mellett már a görög szigeteken lakói is mozogni kezdenek, sőt a lázadás Kréta szigetén már formális alakot is öltött. A görögök a Görögországhoz való csatlakozáson dolgoznak, míg a kelet ruméliaiak egy nagy bolgár egyeégen, — az albánok meg éppen abban engednek a porta kívánságának, ami éppen nekik tetszik, s így a szultán hatalma csak a Balkán félsziget déli részére van korlátolva. — Vajon miként lesz képes magát orvosolni a beteg ember — Törökország?

A rendkívüli meleg időjárás következtében, mint spanyol lapok írják, Valencia tartományban cholera-járvány lépett fel. E hó 4-én 8 koleraeset közül kettő halálos kimenetelű volt. — A járvány már Alcira községben és Museró faluban is kitört, hol e hó 5-én 13-man betegedtek meg. A ragály terjed, s a legrosszabbtól tartanak. — Azért jó lesz vigyázni s a járvány elleni óvintézkedéseket most szigorúan foganatba venni.

A budapesti országos kiállítás egyre nagyobb-nagyobb közönség látogatja s már az eddig elért eredménnyel is meg vannak elégedve az intéző körök. A kiállítást naponként átlag 9—10,000 ember nézi meg, s a megnyitástól június 7-éig összesen 268.038 frt gyűlt be belépti díjakból.

Üzleti tudósítás.

A budapesti gabonapiacra a buzaüzlet a lefolyt héten szilárd irányzattal nyílt meg és a hét elején mindjárt 5—10 krral magasabb árakat fizettek. A hét vége felé azonban, mivel a malmok tartozkodtak a vásárlástól, és nem akartak akkora árakat fizetni, sikerült nekik olcsóbb árt érni el. A menyiben jó minőségek 5—10 krral, silányabb fajták pedig 10—15 krral csökkentek. A forgalom 80.000 métermázsára rugott. Árak: jó minőségű acélos buza 74 k. 8 frt. 75 kr.—8 frt. 90 kr., 75 k. 8 frt. 85—9 frt., 76 k. 9—9 frt. 25 kr. 77 k. 9 frt. 10—9.25. 78 k. 9.25—9.40. 79 k. 9.40—9.50 kr.

Buza őszre 8.92—8.84 kr.

Rozs csak olcsóbb árakon került forgalomba; az árak 20—30 krral csökkentek: árak 7.20—7.40. A forgalom 2500 métermázsára rugott.

Árpából 4000 métermázsas takarmányárpa kelt el 10—15 krral olcsóbban, 6.10—6.20 kr-ával; jobb minőségű 6.30—6.50 kr., finom árpa nem került a piacra.

Zab ára 10—15 krral csökkent. 3000 méter mázsas kelt el; hajóáru 6.60—6.75 kr., jobb minőségű 7—7.20 kr.

Zab őszre 6.18—6.20 kr.

Tengeri, kész áru, 6.12½—6.30 krig fizettet. Elkelt 20.000 métermázsas. Tengeri máj.-júniusra 6 frt 21—6 frt. 23 kr., jul. augusztura 6.27—6.28 kr.

Helyi és vegyes hírek.

— **A búcsú.** Folyó hó 7-én tünnepelte községünk nyári búcsúját. — Szokatlanul nagy néptömeget láttunk hullámszni e napon a főútcán. A szomszéd községek tömegesen jöttek, hogy osztozzanak velünk az ünnepeken. A délelőtti körmenet oly impozáns volt, minőre alig emlékszünk, a különben tág templomtéren a processió a szoros értelmében többször fenakadt, úgy, hogy percek multak el, míg a roppant tömeg ismét tovább haladhatott. Szép világot vetett ez idei búcsú községünkben virágzó hitéletre.

— **Körmönfont csalók.** A legutóbbi hmvásárhelyi vásáron Nagy Pál János községünkbeli lakost egy előtte ismeretlen egyén megszólította s tőle illetőségi helyét tudakozván, egy forint ígérete mellett kérte, hogy egy levelet Mindszentre vigyen magával. Nagy Pál János vonakodott, erre az ismeretlen két frtot ígért neki s Nagy Pál lépre került, a levél kommissiót elfogadta. Ezután becsalta a legközelebbi kocsmába, hogy ott majd átadja neki a kérdéses levelet. Itt egy pohár borral kínálta meg az idegen Nagy Pál Jánost, ki is semmi rosszat nem sejtve, elfogadta s a pohár bor igen felvillanyozta őt, valószínűleg valami izgató szert csempészett a csaló a borba. — E közben az idegen felszólít egy, a másik asztalnál szundikálni látszó egyént, — ki különben cinkos társa volt az idegennek — hogy jöjjön kártyázni. Ez a hívásnak engedve, vállalkozott s Nagy Pál szemeláttára megkezdtek a három kártya ide oda vetésével a „fekete nyer, hol a fekete” féle csaló játékot. Nagy Pált is ingerelte derült hangulata s engedve a csaló szép szavainak, bele ment a játékba. A kisebb tételeket meg is nyerte, mi a nyervágyat igen fokozta benne s megkockáztatott 10 frtot, ezt elvesztette, rátesz most 50 frtot, ezt is elvesztette. Erre a két csaló valami türtgy alatt távozott a kocsmából, meghagyva Nagy Pálnak, hogy várakozzék egy kissé, míg vissza jönnek, de a csalók elpárologtak Nagy Pál 60 frtjával, mit tőle pár perc alatt elnyertek. — Nagy Pál János tanulja meg a maga kárán, mi meg az ő kárán, hogy a sokat ígérő ismeretlen emberekkel szemben tartózkodók legyünk.

— **Népünnepély lesz e hó 14-én H. M.-Vásárhelyen** a gyógyíthatatlan betegek számára Budapest felállított kórházban bódmezővásárhelyi illetőségűek részére teendő ágyalapítvány javára. Az ünnepegy programja igen változatos s mulattató komikumokra nyújt kilátást. Lesz tombola és sorsjáték, tűzijáték, céllövészet, különféle versenyek s végül táncvigalom. — Kívánjuk, hogy a jótékony célra

rendezett népünnepély minél inkább sikerüljön s a célba vett ágyalapítvány javára meglepő sikert arasson.

— **Sertés passus.** A földmivelés, ipar s kereskedelmi minister a sertés forgalom szabályozása érdekében elrendelte, hogy a f. évi szeptember 1-ső napjától a sertés tulajdonosok, valahányszor tulajdonjogaikat átruházzák, vagy sertéseiket a vásárokon eladni szándékolnak, azokra is, mint más lábas jószágokra, marhalevelet (passust) váltani kötelesek. E passus is egy évig érvényes.

— **A nők országa.** Paraguaiban a nők végzik az összes házi teendőket, ők művelik a földet, szármakot készítenek, a kereskedelem az ő kezükben van és ezen felül még a jövő nemzedék nevelése is rájuk nehezedik, a közép és alsó osztályhoz tartozó férfiak pedig henyelnek és részegeskednek. — Ajánljuk ezen országot a henye és részeges embereink figyelmébe.

— **Nagy a halbőség a Tiszában** — írja a Budapesti Hírlap, — öreg emberek sem igen emlékeznek olyan gazdag halfogásokra, amilyenek ez idén esnek a Tisza mentén. — Hogy nevezetesen hol esnek e gazdag halfogások, nem említi nevezett lap, de Mindszent és környéke alig számítható e hal gazdag Tiszamenti községek közé!?

— **Verébfészkek egy ágyuban.** Woolvichban a napokban egy kilenc fontos ágyu tengelyének üregében egy verébfészket öt verébfiuval találtak. Az ágyuval minden délben és este jelzőlámpákat tettek s a durranás legkevésbé sem nyugtalanította a verébfamiliát. A fészket meghagyták az ágyuban s most itt fognak felnevelkedni a fiak, kiket anyjuk a legnagyobb gonddal ápol és táplál.

— **Politizáló asszonyok.** Berlinben hónapok óta nagyon sűrűn vitatják a nő emancipáció kényes kérdését. Az asszonyok külön együletet alakítottak arra a célra, hogy a nők helyzetét megjavítsák és őket a férfakkal egyenjogúakká tegyék. A legutóbbi ülésük egyikén az elnöklő hosszabb beszédben annak szükségét hangoztatja, hogy az asszonyok a köztügyekkel is foglalkozzanak, joggal követelik a választási jogot és hogy ezt elérjék, össze kell tartaniok és esetleg sztrajkolniok (ez lesz aztán a cifra multság!) is kell (Élénk tetszés.)

— **A törvénytörési tárgyalásnál.** — X. bíró figyelmezteti az egyik tanut, hogy vallomásra esküt fog tenni, miért is világos hangon s érthetően mondja utána az esküformát, melyet ő, t. i. a bíró, elő fog mondani. Bíró: „Tegye kezét a szívére.” Tanu: „Tegye kezét a szívére.” Bíró: „Mondja a nevét.” Tanu: „Mondja a nevét.” Bíró: „De a maga nevét mondja.” Tanu: „De a maga nevét mondja.” Bíró: „Értse meg kérem, hogy a maga nevét mondja.” Tanu: „Értse meg kérem, hogy a maga nevét mondja.” Bíró: „Ahogy hívják úgy mondja.” Tanu: „Ahogy hívják úgy mondja.” Ügyész: „Azt akarja a bíró ur, hogy mondja ki a nevét.” Tanu: „Hát akkor — Lőrincz.”

— **Vizbe fult.** F. hó 8-án délelőtt Galambosi Jánossal vadházasságban élt Borus Anna hmvásárhelyi illetőségű nő, ki jól bepálinkázott állapotban egy a Tisza tulsó részén levő kubik gödör szélére ült, azonban egyensúlyt veszített s belebukott. A szerencsétlent két gyermeknek csak nagy ügyvel-bajjal sikerült a vízzel telt gödörből kihuzni. Ezután a Tiszába ment megmosakodni s miután a pálinka gözt a friss víz kiützte fejéből, hazament. Otthon újra felpálinkázott s délután ismét kiment a kubik gödrök közé, hol aztán csakugyan halálát lelta. Hulláját még aznap kifogták.

— **Fogfájásban szenvedők figyelmébe.** A legtöbb fogfájás onnét származik, hogy fogaink tisztítását elhanyagoljuk, mert hát csak egy kis vízzel kiöblíteni még mindig nem elég arra, hogy fogaink tiszták s az inyhús üde legyen. Még a nevetés is jobban esik, ha tudjuk, hogy az által szép fehér fogsort mutathatunk. Kedves olvasóinknak azért egyszerűen azt ajánljuk, hogy a zöld diónak héját szárítsák oly jól meg, hogy porrá törni lehessen s ha ezen porral dörzsölik minden másodnap fogait, nem lesz bajuk sem a fogfájással, sem panaszuk arra nézve, hogy fogaik megfeketednek.

— **A szultán lovai.** Konstantinápolyból írják a következőket: A szultán istállójában, melyben eddig csak arabs lovak voltak, most már magyar, mecklenburgi, hannoveri, normandi és orosz hintóslovak is bőven vannak, kinek nyerges lovai is e fajtából valók. Legutóbb tizenkét pár trakchui lóval szaporodott az édesvizek völgyében levő császári ménes melyben 1400 ily nemes állat van.